

NATURE OF
POLITICAL SCIENCE,
STUDY OF POLITICS
AND
APPROACHES
(Part III)

දේශපාලනය ශාස්ත්‍රීය ලෙස හැඳුරීම

දේශපාලනය ශාස්ත්‍රීය ලෙස හැඳුරීම අවුරුදු දෙදහසකට නරමක වැඩි කාලයක් තුළ වර්ධනය වුවකි. එය ක්‍රි.පූ. හතර වැනි සියවස තෙක් දිවෙයි.

මේ විකාශයේ දී දේශපාලන අධ්‍යයනයේ විෂය පථය, විධික්‍රම හා ප්‍රවේශද පුළුල් විය. ඒ අනුව වර්තමානයේ දේශපාලන විද්‍යාව අප සලකන්නේ දේශපාලනයේ විවිධ පැතිකඩ අධ්‍යයනය කරන ශික්ෂණ මාධ්‍යයක් ලෙස ය.

දේශපාලනය හැඳුරීම යන අදහසට අර්ථ දෙකක් තිබේ.

I. දේශපාලනය ව්‍යාවහාරික ශ්‍රේණයක් ලෙස ලබන අවබෝධය සහ සවිඥානකත්වය:

මෙය අප ක්‍රමානුකූලව ලබා ගන්නා දැනුමක් නොවේ. මෙය වනා හි ඵදිනෙදා ජීවිත අත්දැකීම් මත පදනම් වූ අවබෝධයකි.

මෙහි අපේ සමාජ, දේශපාලන විශ්වාස සහ විනිශ්චය තිබේ. එහි පදනම වන්නේ සමාජය හා ලෝකය වෙතින්, එනම් පවුලෙන්, අසල්වැසියන්ගෙන් ,හිතමිත්‍රාදීන්ගෙන් ජනමාධ්‍යයෙන් ලබා ගන්නා අවබෝධයයි. අපේ පෞද්ගලික රුචි, අරුචිකම් ද හොඳ හරක පිළිබඳ විශ්වාසද එහි ගැබ්වී තිබේ.

උදාහරණ :-

කාන්තාවන්ට පාර්ලිමේන්තුවේ නියෝජනය වැඩි කළ යුතු ද යන ප්‍රශ්නයට අප බොහෝ විට පිළිතුරු දෙන්නේ ව්‍යාවහාරික ඥානයේ ඇති සීමාවන් ද පදනම් කොට ගෙන ය. “කාන්තාවන්ට දේශපාලනය කරන්න තරම් ශක්තියක් නැත” යන පිළිතුර එම ව්‍යාවහාරික ඥානය පිළිබිඹු කරන්නකි.

II. දේශපාලනය ශාස්ත්‍රීය ලෙස හැදෑරීම:

මෙය දේශපාලන ප්‍රපංචයක් හෝ ගැටලුවක් හෝ 'විද්‍යාත්මක ලෙස' අධ්‍යයනය කිරීමකි. "විද්‍යාත්මක" යන පදයේ විවිධ අර්ථ ඇතත්, එහි මූලික අදහස නම්, යම්කිසි ප්‍රපංචයක් පිළිබඳ ව "ක්‍රමානුකූල ව, න්‍යායික ප්‍රවේශයකින් ද මඟ පෙන්වනු ලැබ නිසි ක්‍රමවේදයකට අනුව ලබාගන්නා දත්ත, තොරතුරු සහ සාකඡ්‍ය පදනම් කොටගෙන අධ්‍යයනය කිරීම" යන්න යි.

උදාහරණ :-

කාන්තාවන්ට පාර්ලිමේන්තු නියෝජනය වැඩි කළ යුතු ද යන ගැටලුව පිළිබඳව න්‍යායික උපන්‍යාස, තුළභාත්මක අන්තර්ජාතික අත්දැකීම්, මහජන මත විමසීම් යනාදී මාධ්‍ය උපයෝගී කරගෙන සිදුකරන අධ්‍යයනයක් වෙතින් ලබා ගන්නා දත්ත සහ සාදක පදනම් කරගෙන ගොඩනගන නිරීක්ෂණ සහ විග්‍රහ අනුව නිගමන ඉදිරිපත් කිරීම.

දේශපාලන අධ්‍යයනය සහ දේශපාලන පැතිකඩ

දේශපාලනය ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයට ලක් කිරීම යනු දේශපාලනය යන පොදු ප්‍රපංචයේ විවිධ පැතිකඩවලට අනුරූපව ඒවා ග්‍රහණය කර ගැනීමේ අරමුණින් සිදු කරන ව්‍යායාමයකි. පසුගිය අවුරුදු දෙදහසක විකාශනයේ විවිධ දිසානතීන්ට වර්ධනය වී තිබෙන සහ නවමත් වර්ධනයන්ට ලක්වෙමින් තිබෙන දේශපාලන විද්‍යා ශික්ෂණය විසින් හදාරනු ලබන දේශපාලනය යන්න සමාජයේ පැවතීමේ විවිධ පැතිකඩ කීපයකි.

එනම් :-

- I. දේශපාලන ආයතන
- II. දේශපාලන භාවිතයන්
- III. ආණ්ඩුකරණය
- IV. දේශපාලන චර්යාව
- V. දේශපාලන මතවාද
යන මේවා යි.

I. දේශපාලන ආයතන

ඕනෑ ම සමාජයක දේශපාලනය යන්න ආයතනගත වී පවතී. මෙලෙස ආයතනගත වී තිබෙන දේශපාලනයේ ප්‍රකට ප්‍රකාශන වන්නේ රාජ්‍යය, ආණ්ඩුව, නිලධල ක්‍රමය, අධිකරණය, පාර්ලිමේන්තුව, දේශපාලන පක්ෂ, කැබිනට් මණ්ඩලය, පළාත් පාලන සභා යන මේවා ය.

ඒවායෙහි ආයතනගත වී තිබෙන්නේ දේශපාලන බලය සහ දේශපාලන ක්‍රියාවලි ය. ඒවා අධ්‍යයනය කිරීමේ දී දේශපාලන විද්‍යාත්මක ගවේෂණයට ලක් කිරීම සිදු වේ.

මෙහි ආයතනික තේමා වන්නේ ආයතනවල ආරම්භය, පරිණාමය, සංයුතිය, බලතල, වගකීම්, පරිවර්තන, සහ වෙනස්කම්, එම ආයතන සහ පුරවැසියන් අතර සම්බන්ධතා ආදිය යි.

II. දේශපාලන භාවිත (Political Practices)

ආයතනගත වූ දේශපාලනය සමාජයේ පවතින්නේ දේශපාලන භාවිතය මාධ්‍ය කොටගෙන ය.

උදාහරණ :-

පාර්ලිමේන්තු ආයතනයක පැවැත්ම සඳහා ඒවාට හැඩ ගැසුණු භාවිත ගණනාවක් ම පවතී. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය, නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණ, බහුතරයේ කැමැත්ත සහ මහජන පරමාධිපත්‍යය පිළිගැනීම, නීති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී පාර්ලිමේන්තුවේ ක්‍රියාකාරීත්වය තීරණය කරන සම්ප්‍රදාය සහ රෙගුලාසි යනාදිය එවැනි භාවිත ය. අන් සෑම දේශපාලන ආයතනයක් ම එවැනි භාවිත සමඟ ගොඩ නැඟී තිබෙන ඒවා ය.

III. ආණ්ඩුකරණය (Governance)

ආණ්ඩුකරණය යනු දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනයට භාජනය වන දේශපාලනයේ ඇති ප්‍රධානතම පැතිකඩකි.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ක්‍රමවල පුරවැසියන් ආණ්ඩු බලයට පත් කරන්නේ, තමන් ද සාමාජිකයන් වන දේශපාලන සමාජය මනා ව මෙහෙයවමින් එම සමාජයේ පොදු අපේක්ෂාවන් සඳහා සේවය කරමින් දේශපාලනික සහ පරිපාලනික වශයෙන් සමාජය නියාමනය කිරීම සඳහා ය.

මෙම ආණ්ඩුකරණ ක්‍රියාවලියට අන්තර්ගත වූ කාර්ය කිහිපයකි.

- සමාජයේ යහපැවැත්මට, ගැටුම් නිරාකරණය කිරීමට, නීතිය හා සාමය පවත්වා ගැනීමට සහ ආර්ථික දේශපාලන ගමන් මග හැඩගැස්වීමට අවශ්‍යවන නීතිසම්පාදනය (law making).
- රටේ ආර්ථික සහ සමාජ සංවර්ධනය මෙන් ම පරිවර්තනය ද යහ පැවැත්ම ද අරමුණු කරගත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ (policy making) ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම (policy implementation)

- රාජ්‍යයේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය රාජ්‍ය පරිපාලනික කාර්ය (public administration).
- පුරවැසියන්ට රාජ්‍යයේ රැකවරණය හා ආරක්ෂාව ලබා දෙමින් සමාජ ඒකාග්‍රතාව සහතික කරන නීතිය හා සාමය (Law and Order) පවත්වාගෙන යාම.
- සමාජ කණ්ඩායම් අතරත්, සමාජ කණ්ඩායම් හා රාජ්‍යය අතරත් ඇති වන ගැටුම් කළමනාකරණය (conflict management).
- අන්තර්-රාජ්‍ය සම්බන්ධතා (inter-state relations) කළමනාකරණය හා පවත්වා ගැනීම.

මේවා මහජනතාවද උනන්දු වන තේමාය . එසේම මේවා දේශපාලන විද්‍යා විද්‍යාර්ථීන්ගේද විශේෂ අවධානයට ලක්වේ. එයට හේතුව මේ කාර්ය දේශපාලනයේ අතිශයින් ප්‍රායෝගික උපාංග වීම යි.

IV. දේශපාලන චර්යාව (Political Behaviour)

දේශපාලන සන්නිවේදන වන මිනිසා වර්තමානයේ සැලකෙනුයේ පුරවැසියකු ලෙසය. එනම් රාජ්‍යයක සාමාජිකයකු ලෙසය. පුරවැසියන්ට නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුක්‍රම වල ඉටු කළ හැකි වැදගත් කාර්ය ගණනාවක් ම තිබේ.

- දේශපාලනයේ යෙදීම.
- මැතිවරණයේ දී ඡන්දය පාවිච්චි කිරීම (හෝ නොකිරීම)
- මැතිවරණ ක්‍රියාවලියට සක්‍රීය ව සහභාගී වීම (හෝ නොවීම).
- දේශපාලන පක්ෂවල සාමාජිකයකු වීම (හෝ නොවීම)
- එදිනෙදා දේශපාලන සිදුවීම් ගැන උනන්දුව දැක්වීම (හෝ නොදැක්වීම)

යනාදි පුරවැසි දේශපාලන රුචි අරුචිකම් සහ ක්‍රියාකාරකම් විස්තර කරන දේශපාලන සංකල්පය නම් දේශපාලන චර්යාව යි.

V. දේශපාලන මතවාද (Political Ideologies)

සමාජයක දේශපාලන ආයතන, භාවිත හා පුරවැසි දේශපාලන චර්යාව සහ ආණ්ඩුකරණ ක්‍රියාවලි ද හැඳින්වෙන ප්‍රධාන සාධකයක් වන්නේ දේශපාලන මතවාදයි.

වර්තමාන ලෝකයේ දේශපාලනයේ පවත්නා, එමෙන් ම දේශපාලන සංසිද්ධි හා රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හැඳින්වෙන ප්‍රධාන මතවාද කිහිපයකි. ඒවා නම්:-

- සමාජවාදය
 - ලිබරල්වාදය
 - ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය
 - සමූහාණ්ඩුවාදය
 - සුභසාධනවාදය
 - ජාතිකවාදය
 - ස්ත්‍රීවාදය
- යන මේවා ය.

දේශපාලන මතවාදයක් යනු සහ දේශපාලනයට බලපෑම් කරන එමෙන් ම සමාජයක දේශපාලන ක්‍රියාවලි සහ වැසියන් විශාල ප්‍රමාණයකගේ දේශපාලන තීරණ, වර්ගය හා විඥනය හැඩගස්වන අදහස් සමුච්චයකි.

සමාජයේ දේශපාලන මතවාද ගණනාවක් ම තිබේ. බොහෝ විට දේශපාලන පක්ෂ ද මතවාදවලට අනුකූල ව ගොඩනැගී ඇත. ආණ්ඩුවක් ක්‍රියාත්මක කරන ප්‍රතිපත්ති ද මතවාදවල ආභාසය නිසා බිහි වන ඒවා විය හැකි ය.

එබැවින් දේශපාලන මතවාද යනු දේශපාලනය පිළිබඳ ව ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයට භාජනය වන, දේශපාලනයේ ඇති වැදගත් පැතිකඩකි.

Class Work

ClassWork.LK